

RECULL DE PREMSA

132. El temporal Glòria i el delta de l'Ebre

El delta de l'Ebre es reivindica

A punt de complir-se un mes de la llevantada 'Glòria' i dels estralls que va provocar, les zones més afectades del sud del país miren de refer-se de l'embat del temporal i busquen estratègies per compensar les pèrdues

Marc Rovira - l'ampolla - 16 febrer 2020

Una concentració de tractoristes per la defensa del Delta.

Acció ciutadana per la recuperació del litoral

Obres de restauració de la barra del Trabucador ACN

El municipi de l'Ampolla ofereix una magnífica visió panoràmica del delta de l'Ebre. Durant ben bé dues setmanes, des de les parts més elevades del poble es podia apreciar amb detall l'abast que havia tingut el temporal Glòria en bona part del marge esquerre de la desembocadura de l'Ebre. Camps d'arròs negats d'aigua –una estampa pròpia de principis d'estiu però insòlita en un mes de gener–, recs desbordats i destrosses a les muscleres de la badia del Fangar. El port i el passeig marítim de l'Ampolla, l'Arenal, es van convertir

en una mena de zona zero dels efectes de la borrasca. Barques contusionades, estris de pesca trencats o directament desapareguts al fons del mar, voreres esventrades, mobiliari urbà mutilat i tones de sorra escampades davant mateix dels xalets. Va ser precisament aquí on el mar va escopir més d'una desena d'exemplars de tonyina roja, que, propulsats per l'onatge, s'havien escapat de les granges marines que el grup Balfegó té a l'Ametlla de Mar. L'empresa ha xifrat en 10.000 el nombre de tonyines que va perdre i s'ha ofert a fer-se càrrec dels perjudicis causats, després que els pescadors de la zona es queixessin que les tonyines mortes, i en estat de putrefacció, els malmeten les captures quan les arrossequen accidentalment amb les xarxes de pesca.

Solucions i pedaços

El Delta prova d'anar posant remei als estris que va causar el temporal. A l'Ampolla la recuperació és evident. Només anant cap a lo Goleró, es fa encara evident fins on van arribar les onades. El que abans era un camí transitable, des de l'antiga discoteca Mediterrània fins a la bassa de les Olles, és ara una extensió de sorra apilonada i atapeïda de closques de petxina.

L'empremta que va deixar el mar es fa visible en tot el tram comprès entre l'Ampolla i Deltebre. Les bombes d'aigua van a tota màquina per intentar esbandir la sal dels camps d'arròs. El Departament d'Agricultura ha xifrat en 2.000 hectàrees la superfície d'arrossars afectada. Inicialment s'havia parlat de 3.000 hectàrees. "Quan baixa el nivell de l'aigua, veus si els fils han corregut, si hi ha hagut moviment", precisa el director dels serveis d'Agricultura a les Terres de l'Ebre, Ferran Grau.

La pitjor afectació es concentra en unes 300 hectàrees, les més pròximes al mar, de l'hemidelta esquerra.

La Generalitat manté que disposa d'11 milions d'euros a tot Catalunya en ajuts destinats a restablir la capacitat productiva: 9 milions són per a l'agricultura, i la meitat aniran a parar a les comunitats de regants del Delta. Per rebre els ajuts, hauran de presentar factures de les actuacions executades.

L'agricultura i la pesca són dos pilars econòmics al Delta i tots dos s'han presentat com molt afectats per la llevantada. Però hi ha més perjudicats.

L'empresa Infosa gestiona les salines de la Trinitat, les úniques de Catalunya que produeixen sal marina, unes 100.000 tones l'any. Les salines estan situades a l'hemidelta dret, el menys erosionat pel temporal, però en una zona especialment fràgil: la punta de la barra del Trabucador. És la franja de terra que fixa l'extrem més meridional del Delta, i va quedar totalment arrasada per la força de les onades. No era el primer cop que un temporal de mar atacava la barra, però els danys causats pel Glòria van ser especialment significatius. Amb la barra del Trabucador totalment submergida, les salines van quedar aïllades i l'activitat ha estat paralitzada durant més de tres setmanes. Infosa va decidir assumir els costos de reconstruir un camí provisional de sorra per poder començar a treballar tan ràpid com sigui possible. Aquest dijous els camions hi tornaven a treure sal. "No ens va quedar més remei que actuar", assegura el gerent d'Infosa, Joan Sucarrats. L'empresa hi va invertir més de 200.000 euros, però manté que no deixa de ser una solució provisional. La competència per restablir l'espai és del Ministeri per a la Transició Ecològica, que preveu abocar-hi 120.000 metres cúbics de sorra.

Incertesa turística

La zona del Trabucador és un punt d'atracció de visitants. Les seves platges són populars i la badia dels Alfacs és destí de peregrinació per als aficionats al surf d'estel, la modalitat nàutica que consisteix a desplaçar-se per sobre de les onades amb una planxa que va lligada a un estel que propulsa el vent. Les autocaravanes, molt habituals en aquest paratge, tornen a rondar per la badia, però hi ha més incertesa entre els establiments turístics. Hotels, restaurants i cases rurals temen que les alarmants imatges de destrosses al Delta puguin penalitzar l'afluència de visitants, sobretot de cara a la Setmana Santa, d'aquí a menys de dos mesos.

Els danys al Delta han estat generals i, més enllà de cercar remeis per reparar-los, ajuntaments, institucions, entitats i col·lectius ecologistes exigeixen desplegar un pla estratègic per evitar que un futur temporal repeteixi la malesa causada pel Glòria. En aquest sentit, hi ha una reivindicació clara: els sediments han d'arribar a la desembocadura. La Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE) té la clau per obrir les comportes dels embassaments i permetre que els sediments flueixin riu avall. "El Delta es mereix tot el respecte de la CHE i el seu treball per resoldre el problema que la seva gestió ha causat en els últims 60 anys", diu Susanna Abella, de la Plataforma en Defensa de l'Ebre.

LA DATA : 20.01.20 El temporal es va desplegar pel litoral i va ser especialment virulent fins a la nit del dimarts 21.

LES XIFRES:

100.000 tones de sal anuals produeix Infosa a les salines de la Trinitat, que van quedar aïllades per la llevantada.

2.000 hectàrees d'arrossars van resultar afectades, segons el Departament d'Agricultura, que ha acotat els danys.

Quan plou sobre mullat

El Consell d'Alcaldes del Montsià va anunciar aquest dijous un front comú per reclamar al Departament de la Presidència que faci efectius de manera íntegra els ajuts pels aiguats de l'octubre del 2018, encara pendents de cobrament. Recorden que després del temporal Glòria es troben en una situació "molt precària" per assumir totes les reparacions derivades d'aquests episodis. També volen que les reparacions de camins de terra i altres danys declarats en els informes s'incloguin dins dels supòsits subvencionables, com va fer el govern espanyol. Per tot plegat, reclamen agilitat a Presidència.

La Generalitat va reaccionar reclamant a l'Estat fixar "de manera urgent" una reunió entre les dues administracions per aclarir i revisar, si cal, els criteris d'atorgament dels ajuts que el govern espanyol va concedir arran dels aiguats de l'octubre del 2018.

El subdelegat del govern espanyol a Tarragona, Joan Sabaté, es va defensar dels requeriments de la Generalitat al·legant que el govern espanyol ja va transferir, el 17 de desembre passat, els 6,9 milions d'euros que es va comprometre a assumir després de valorar les demandes dels municipis.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Diumenge, 16 de febrer del 2020.

Un camí de sorra uneix provisionalment la punta de la Banya amb el delta de l'Ebre

Les salines inverteixen més de 200.000 euros en la restauració “precària” del Trabucador a l'espera de l'obra estatal

ACN - Sant Carles de la Ràpita - 14 febrer 2020

Pla general de les màquines per reparar la zona del Trabucador ACN

A l'espera que el Ministeri per la Transició Ecològica actuï en la reparació de la barra del Trabucador, seriosament afectada pel temporal de llevant, l'empresa que explota les salines de la Punta de la Banya ha habilitat un camí “precari” de sorra, d'uns deu metres d'amplada com a màxim, per poder accedir provisionalment a les seves instal·lacions. Aquest dijous va ser el primer dia que ho van poder fer per terra. “No ens han quedat més nassos que actuar”, assegura el gerent d'Infosa, Joan Sucarrats. L'empresa ha mobilitzat unes 18 màquines des de fa pràcticament quatre setmanes per poder recuperar l'accés, invertint entre 200.00 i 300.000 euros. El Ministeri hi preveu actuar en breu traslladant 120.000 metres cúbics de sorra.

Ni la seixantena de treballadors d'Infosa ni els camions que s'encarreguen de distribuir la sal que produeixen a uns 600 clients –un 65% per cent de la producció es destina a l'exportació– han pogut accedir a la Punta de la Banya des de fa més de 20 dies. El temporal va provocar, segons Sucarrats, “el trencament més gran que es recorda” de la barra. “Els últims quatre quilòmetres van desaparèixer i han quedat enfonsats sota el mar”, precisa.

Des d'aquest dijous, els treballadors poden accedir ja amb tot terrenys fins les instal·lacions de la Punta de la Banya. Entre dilluns i dimarts vinent, Infosa efectuarà proves per poder comprovar si és factible que hi arribin també els camions. Tot dependrà de si el terreny està prou compactat. De moment, i mentre no actuï el ministeri, els tractors, camions i màquines seguiran treballant diàriament per evitar que l'onatge s'emporti el pas. Segons insisteix Sucarrats, es tracta d'una solució “provisional” que “qualsevol llevantara”, de dimensions inferiors a la del Gloria, podria acabar malmetent de nou. “Estem en la precarietat total”, insisteix.

Per a l'empresa, aquest escenari suposa una “inseguretat total”, amb l'activitat paralitzada totalment durant pràcticament quatre setmanes i les pèrdues econòmiques que això pot repercutir en el seu fons comercial que s'ha quedat per abastir. Al marge de l'accés, Sucarrats apunta que s'han produït danys a la guardamar exterior, entre d'altres punts de les instal·lacions. El problema, però, admet és “al conjunt del Delta”: “si les administracions no es prenen seriosament el problema de la regressió, la manca de sediments i la subsidència i no prenen mesures a curt termini per atacar-ho ho tindrem difícil”.

Inversió pública de 700.000 euros

La recuperació de l'espai de la barra del Trabucador serà una de les principals prioritats dins de les actuacions previstes al delta de l'Ebre per reparar els estralls del temporal de llevant. Fonts del Ministeri per la Transició Ecològica apunten que l'obra està sent tramitada per la via de la urgència i podria començar-se a executar en 20 dies. La previsió és invertir uns 700.000 euros en, principalment, el trasllat de 120.000 metres cúbics de sorra que provindria del material arrossegat pel temporal a l'interior de la badia dels Alfacs i de la platja dels Eucaliptus.

Això possibilitaria eixamplar el camí construït per Infosa fins els 50 metres en el tram dels tres quilòmetres finals de la barra que connecta amb la punta de la Banya. Amb el temps, i com en temporals passats, l'istme acumularia novament sediments i s'eixamplaria de forma natural. Una solució que, malgrat tot, continuarà sent “precària”, en l'opinió de Sucarrats. Dubta que, d'acord amb les previsions estatals, la barra s'acabi regenerant per ella mateixa, segons la dinàmica natural estudiada històricament. “Tenim els nostres dubtes i, si es regenera, necessita molts dies”, apunta. Més enllà de l'estricta aportació de sorra, l'actuació pública a l'espai preveu també intentar posar solució a un problema generat per les obres dures que es van dur a terme als anys 90 del segle passat per intentar fixar la barra. El temporal ha fet aflorar la duna i l'escullera de pedra per on es va fer passar en aquell moment el camí. La dinàmica natural, impulsada per la llevantara, ha traslladat l'istme uns 50 metres cap a l'interior de la badia dels Alfacs. Això ha deixat al descobert aquests elements, que ara actuen com a espigons retenint arcs de sorra i actuant com a trampes que immobilitzen els sediments i impedeixen la seva dinàmica natural. En aquest sentit, les obres inclouran també la retirada de la major quantitat possible d'aquestes pedres per restablir el trànsit natural dels sediments.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Divendres, 14 de febrer del 2020.

El 'Glòria' va afectar al Delta 2.000 hectàrees

La retirada de l'aigua del mar ha permès tancar el balanç definitiu

Redacció - Amposta - 12 febrer 2020

Vista dels viviers de musclos que van quedar destrossats pel temporal EFE

El recompte final que ha fet el Departament d'Agricultura sobre els efectes del temporal Glòria xifra en 2.000 hectàrees la superfície d'arrossars afectada al delta de l'Ebre. D'aquestes, unes 300, les més pròximes al mar de l'hemidelta esquerre, han resultat particularment danyades. Aquest nou recompte es va donar a conèixer ahir en la reunió de la taula tècnica de valoració del temporal que el Departament va convocar a Amposta amb regants i agricultors per detallar els mecanismes d'ajut previstos. La Generalitat disposa d'11 milions a tot Catalunya en ajuts destinats a restablir la capacitat productiva:

9 són per a l'agricultura i la meitat aniran a parar a les comunitats de regants.

La retirada del mar a l'estat anterior ha permès millorar el càlcul de les zones afectades pel temporal al delta de l'Ebre de manera molt més precisa que simplement amb la imatge de satèl·lit de la plataforma pràcticament coberta per l'aigua. Això ha permès rebaixar de 3.000 a unes 2.000 les hectàrees d'arrossars que van resultar danyades. "Quan baixa el nivell de l'aigua t'adones si els fils han corregut, si hi ha hagut moviment", va informar el director de serveis del Departament d'Agricultura a les Terres de l'Ebre, Ferran Grau.

L'entrada directa de l'aigua del mar va afectar moltes finques d'arrossar en zones com ara la Marquesa i la bassa de l'Arena, a la costa nord de l'hemidelta esquerre, inundant molts quadres. En d'altres, però, l'aigua present era de la pluja o bé s'havia barrejat amb la del mar i es va poder retirar amb relativa facilitat al cap de pocs dies.

Grau va traslladar ahir al sector que el criteri de repartiment prioritza la reposició d'infraestructures danyades de les dues comunitats de regants, a les quals anirà a parar, aproximadament, la meitat d'aquesta quantitat. Inicialment, els regants havien calculat unes afectacions d'uns 2 milions d'euros, tot i que alguns aspectes no es podran incorporar al mecanisme d'ajuts d'Agricultura. Per rebre els ajuts hauran de presentar factures de les actuacions que executin, incloent-hi també el cost de l'energia de bombejar l'aigua del mar i netejar els camps salats. "Això repercuteix en tots els pagesos", va dir Grau.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dimecres, 12 de febrer del 2020.

Després del 'Glòria'

Santiago Vilanova - Periodista, autor de 'L'Estat ecològic' - 11 febrer 2020

Els catastròfics efectes del temporal Glòria han revelat la manca de previsió i les deficiències de la gestió urbanística del litoral. Ho denuncien els ecòlegs, climatòlegs i experts en les ciències de la Terra que porten dècades predicant en el desert. Alexandre King, cofundador del Club de Roma, al final d'una conferència que va fer el 31 d'octubre del 1989, en el marc del simposi internacional Una Sola Terra, va advertir a les nostres institucions: "Comencin a fer previsions perquè el canvi climàtic provocarà que el delta de l'Ebre quedi cobert per les aigües." I el president Pujol, que escoltava el científic escocès assegut a primera fila, com si sentís ploure. Al seu costat, l'industrial Pere Duran Farell, paradoxalment, aplaudia les reflexions ecològiques del seu company de club. D'aquella manca de visió de futur dels governs de CiU i del Tripartit n'ha resultat l'atzucac actual.

Durant els darrers quaranta anys l'ecologisme responsable ha estat denunciant el miratge d'un creixement econòmic i d'un PIB català que no ha internalitzat els costos ambientals que genera. Poderosos urbanistes, arquitectes, polítics i economistes han sigut còmplices (inconscients?) d'una situació que pot acabar en col·lapse. El 15% de la superfície urbana o urbanitzable està en zona fluvial inundable. Tenim el 50% del litoral urbanitzat i es preveuen nous projectes immobiliaris amb 15.000 nous habitatges en espais de gran valor natural (vegeu el web de SOS Costa Brava). El pla director urbanístic de la Costa Brava, que deixa molta iniciativa als ajuntaments, és una trampa que no inclou cap paràmetre fonamental de la llei de canvi climàtic (16/2017). El Glòria ha convertit també la llei de costes en una eina de protecció inútil.

Els nostres governants prefereixen més la inacció i l'electoralisme que la mirada llarga i enfrontar-se a la complexitat de les solucions. Però el que és més greu és que les estructures de govern no semblen eficients i creïbles per mitigar el canvi climàtic. Els departaments implicats no es coordinen i fins i tot entren en perversa contradicció. La llei de canvi climàtic és un brindis al sol. Les centrals nuclears no es podran tancar el 2027 perquè el govern de Sánchez ha pactat amb la patronal elèctrica allargar la vida dels reactors d'Ascó i Vandellòs (fins al 2035 Vandellòs II). Cap de les quaranta-quatre mesures o propostes per a la negociació bilateral presentades pel president Sánchez al president Torra esmenta el tema nuclear (tancament, desmantellament i residus).

Tampoc sembla realista aconseguir instal·lar 400 MW èdics i 600 MW solars fotovoltaics durant una dècada per fer realitat que el 2030 un 50% de l'energia elèctrica sigui d'origen renovable i el 2050 un 100%. Es prohibeix el fracking però deixem entrar al port de Barcelona metaners provinents de l'Argentina amb gas de fracking del territori maputxe de Vaca Muerta. Naturgy també importa aquest combustible dels Estats Units. La governança després del Glòria reclamaria, inevitablement, polítics preparats, honrats, rodejats de savis no

sotmesos als lobbies energètics, per fer front al repte més gran per al futur de Catalunya. Si segueixen governant polítics ancorats en el creixement exponencial i sense consciència ecològica, les futures generacions els diran: “Per què, podent fer tant, us vàreu atrevir a tan poc?”

Article d'opinió a El Punt Avui. Dimarts, 11 de febrer del 2020.

La mar, el delta, l'Ebre

Xavier Garcia – Periodista - 10 febrer 2020

La Trinitat Ecològica que formen el mar, el delta i l'Ebre es va desbocar –amb més fúria que altres vegades– en aquella Setmana Tràgica del 20 al 23 de gener pel temporal de llevant del Glòria. Tota la costa mediterrània va quedar afectada per una destrucció ambiental, econòmica, humana i d'infraestructures que serà alta en temps i costos.

Gairebé tothom hi ha dit la seva –experts i neòfits damnificats, polítics i governs, etc.– i no cal repetir el que ja es coneix. Tracto de dir que la combinació dels efectes climàtics globals –sobre els quals potser no s'ha insistit prou– amb l'estat de les nostres infraestructures i poblacions concentrades al litoral han fet encara més greus les conseqüències de la catàstrofe, que és general, potser no del tot irreversible, però que hauria d'obligar a preguntar-nos sobre el país real que hem anat “construint” en els darrers 50 o 60 anys, en temps de dictadura i en democràcia, i que ara, culminades moltes aberracions, i coincidint amb les devastacions ecològiques mundials, ens està passant factura, i de quina manera!

És enorme la problemàtica a la qual ens enfrontem: uns, els més radicals, diuen que “no hi ha res a fer”, que el “canvi a pitjor” està garantit, que “hem fet tard” en definitiva; d'altres (els possibilistes per força, governs i tècnics, arrossegats pel vendaval destructor) es veuran obligats a posar pedaços per contenir el problema sense posar en qüestió ni el model de producció i de consum, ni l'ordenament territorial de les infraestructures, i d'altres, encara (sobretot els grans grups energètics), miraran d'aprofitar-se –que ja ho fan– de la crisi (real o provocada) de les energies fòssils per anar cap a les renovables, tenint en compte que als taurons de l'energia (com els fons voltors de les immobiliàries) no els importa gens el bé comú econòmic i ambiental, sinó destruir –extreure– per incrementar beneficis, acaparar mercats i dominar tota la demanda social, ja provocada pel màrqueting cultural i publicitari. Entremig d'aquestes franges de poder, sobretot de les dues últimes, hi ha, atrapats com en un sandvitx, el que anomenem la “gent corrent”, els “consumidors”, els “usuaris”, els que paguen com poden aquest festí de domini, els que sofreixen tanta destrucció programada (en una barreja d'interessos, ignorància i mala fe) i els que, desorientats per la volguda confusió dominant, resisteixen com poden les envestides del nou esclavatge tecnològic del segle XXI.

Aquest, em sembla, és l'estat de desolació popular que s'ha manifestat arran d'aquesta nova destrossa ecològica (que és alhora econòmica i humana): en el nostre cas, del delta de l'Ebre a l'Alt Empordà.

A partir d'aquí, podem enumerar els efectes i defectes concrets que ja s'han anat denunciant, per part de grups científics i ecologistes i que no han estat assumits amb la urgència que hauria calgut. Ara tot són corredisses. Ni partits ni governs, ni sindicats industrials ni associacions professionals (sobretot enginyers i economistes) no han donat, en general, respostes adequades a les denúncies i alternatives que han plantejat –des dels anys setanta– els grups de defensa ecològica, els antinuclears, els sindicats pagesos, els científics universitaris i tots aquells que, per damunt les consignes abstractes, van fer propostes concretes.

Article d'opinió a El Punt Avui. Dilluns, 10 de febrer del 2020.

A poc a poc, tornen les aigües calmes al delta de l'Ebre

Pagesos de l'arròs i musclaires calculen unes pèrdues de més de quatre milions pel 'Gloria'

ORIOl GRACIÀ Tortosa 07/02/2020

El Delta després del temporal / TJERK VAN DER MEULEN

Aquesta setmana ha tornat a funcionar el sistema de bombament de l'estació de Pal, al litoral del municipi de Deltebre, que havia quedat col·lapsat pel temporal d'ara fa dues setmanes. I la posada en marxa d'aquest mecanisme ha marcat l'inici de la tornada a la normalitat al delta de l'Ebre, perquè ha permès començar a desguassar les prop de 3.000 hectàrees de camps d'arròs del nord del Delta que havien quedat inundades pel mar. I amb el desguàs de les aigües, els pagesos han pogut afinar en el balanç de pèrdues: el sindicat Unió de Pagesos ha calculat en més d'1,2 milions d'euros la reducció de la collita de l'arròs de la

temporada vinent, que comença a l'abril. Però a més, caldrà anivellar els camps, refer els marges de separació entre parcel·les i els dics que separen els espais de desguàs, unes tasques que superen els 200.000 euros de pressupost.

Ara bé, mentre els arrossaires s'afanyen a desguassar l'aigua de mar per salvar la campanya, els productors de musclos veuen més complicat poder remuntar la temporada. Les estructures de fusta ubicades al mig de les badies del Delta han quedat malmeses pel Gloria i serà complicat refer-les per poder recollir musclos i ostres els mesos vinents. "Donem per perduda aquesta campanya i ja pensem directament en la vinent", ha explicat resignat Gerardo Bonet, el gerent de la Federació de Productors de Mol·luscs del Delta de l'Ebre. Des de l'entitat asseguren que a la badia del Fangar –davant per davant de l'Ampolla, i la més afectada– les pèrdues s'aproximen als dos milions i mig d'euros si hi compten les pèrdues de les cries de mol·lusc i la destrucció de les estructures de fusta on es cultiven les ostres i els musclos. Més al sud, a la badia dels Alfacs, les pèrdues seran menors, però tot i això sobrepassaran amb escreix el mig milió d'euros.

Qui també pagarà cars els efectes del temporal Gloria és l'empresa tonyinaire Balfegó. Les seves gàbies marines d'engreix ubicades davant la costa de l'Ametlla de Mar van ser colpejades violentament i les fortes onades van provocar la fugida de 10.000 tonyines vermelles, segons algunes fonts. Molts dels exemplars han acabat morint a la costa. De fet, l'endemà mateix del temporal centenars d'exemplars d'aquest peix van aparèixer morts a les platges de l'Ebre. L'empresa encara no ha posat xifres –almenys públicament– a les pèrdues. Això sí, en un comunicat, Balfegó ha assegurat que compensarà a través de l'assegurança de protecció civil els danys a les xarxes i captures que els armadors dels ports de l'Ebre hagin pogut patir per la pesca accidental de tonyina roja.

I més enllà, pel que fa a les afectacions directes sobre els sectors productius, caldrà refer també les infraestructures portuàries. De fet, Ports de la Generalitat ja ha anunciat que invertirà enguany uns quatre milions d'euros en obres d'emergència i millora als tres ports de les Terres de l'Ebre més afectats pel temporal: l'Ampolla, l'Ametlla de Mar i les Cases d'Alcanar.

Informació publicada al diari Ara. Divendres, 7 de febrer del 2020.

L'abans i el després del Glòria, a vista d'ocell

Tres visors de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya permet comparar els efectes del temporal a tota la costa catalana, al Delta de l'Ebre i a l'interior

Redacció - barcelona - 7 febrer 2020

L'abans i després del Delta de l'Ebre, a través del visor del web de l'ICGC EPA

L'abans i el després del temporal Glòria, a vista d'ocell. Això és el que permet veure els tres visors que l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC) ha elaborat dels danys un cop passat el temporal que va afectar Catalunya a finals de gener.

La lupa permet triar els municipis i ampliar al màxim el mapa de la costa, el Delta de l'Ebre, la Tordera, el Fluvià i el Ter i copsar quina és la dimensió del desastre que va provocar la borrasca.

Per fer-ho, des de l'ICGC s'han generat imatges a partir de vols fotogramètrics per cobrir el Delta de l'Ebre –amb una mida de píxel de 15 centímetres–, el Fluvià, la Tordera, el Ter i la línia de la costa –amb un píxel de 10 centímetres–. Aquest tipus de tecnologia empra un

avió, equipat amb una càmera fotogramètrica, per obtenir imatges aèries amb una alta resolució espacial. Les fotografies es processen posteriorment per mostrar-les en el visor de forma contínua, georeferenciada, navegable i comparable amb les orfototos convencionals que publica l'ICGC.

A més, també s'han fet servir imatges captades pels satèl·lits europeus Sentinel 2 per cobrir el Baix Ter i, de nou, el Delta de l'Ebre. Aquestes imatges tenen una mida de píxel de 10 metres.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Divendres, 7 de febrer del 2020.

Les asseguradores inicien els tràmits pels danys del 'Glòria'

Es comencen a gestionar uns 1.700 sinistres dels més de 5.000 que es calcula que hi haurà a Catalunya

Milers de voluntaris fan tasques de neteja i recuperació de les zones danyades pel temporal

Redacció - girona - 3 febrer 2020

Uns voluntaris retiren un dipòsit d'aigua enmig de la brossa que encara hi ha a la platja de Malgrat després del 'Glòria' ACN

El Consorci de Compensació d'Assegurances ja ha començat a tramitar uns 1.700 sinistres dels més de 5.000 que es preveu que hi haurà a Catalunya, com a conseqüència de les destrosses causades pel temporal Glòria del mes passat. Fonts del Col·legi de Mediadors d'Assegurances reconeixen que hi ha casos "complexos" però també han deixat clar que la gestió és "cada vegada més àgil". El seu representant a Girona, Jordi Triola, explica que el Consorci ja ha enviat uns 90 perits per iniciar les gestions, però recorda que per poder reclamar cal tenir

assegurança. "La zona catastròfica només serveix per accedir a petits ajuts en forma de crèdits tous, però no substitueix la pòlissa", assenyala Triola, que també demana "paciència" als clients i creu que les indemnitzacions no trigarán gaire a arribar.

Els afectats pel temporal Glòria ja han començat a reclamar les seves compensacions. El Consorci encarregat de fer-ho ha iniciat els tràmits de 1.684 reclamacions. Concretament, en són 893 de la demarcació de Barcelona, 521 de la de Girona, 245 de la de Tarragona i 24 de la de Lleida. En el conjunt de l'Estat, el País Valencià és la zona que més sol·licituds ha enviat (2.022). La majoria de les compensacions reclamades són per inundacions i l'ens dona per fet que a Catalunya la xifra s'incrementarà.

I, mentre continuen les gestions administratives, al territori ahir van continuar les diferents accions ciutadanes per mirar de pal·liar els efectes del Glòria. Per exemple, un miler de voluntaris de totes les edats van participar ahir, convocats per l'Ajuntament de Malgrat de Mar, al Maresme, en la neteja de les platges del municipi afectades pel temporal. L'actuació es va centrar a les platges de l'Astillero, Malgrat Centre i la Conca fins al Camí de Mas Bages, i va consistir a retirar les tones de troncs d'arbres, canyes i plàstics de tot tipus acumulades per facilitar la feina de les màquines que habitualment s'encarreguen de la neteja de les platges.

Actuacions similars es van produir també en molts municipis que han patit el pas del temporal, gràcies al poder de convocatòria de les xarxes socials. A Twitter, per exemple, el compte @VoluntarisGLOR1 va contribuir a organitzar, coordinar i desenvolupar tasques de voluntariat per fer feines de neteja i recuperació en altres localitats del Maresme, com ara Sant Pol de Mar, i també del Gironès, a la llera del Ter al seu pas per Sant Julià de Ramis, Bescanó i Medinyà. De fet, la vora del Ter va ser una àrea d'intensa activitat durant tot el cap de setmana.

D'altra banda, a Molins d'en Subirós (Garrotxa), la platja de sa Conca de Platja d'Aro (Baix Empordà), la platja del Torrent Arrosser de Sant Pol de Mar i el centre de la platja de Tarragona també hi va haver voluntaris fent feina per redreçar l'entorn. Un exemple també va ser Besalú, a la Garrotxa, on una setantena de persones van participar ahir en la neteja de mig quilòmetre de llera del riu Fluvià a Besalú.

Més repercussions ambientals

Les entitats ambientalistes estan preocupades per la supervivència de les poblacions de les nacles al delta de l'Ebre després del pas del Glòria, que, entre altres estralls, ha provocat el trencament del Trabucador, on ahir hi va haver també accions de voluntariat per mitigar els efectes del temporal. Les nacles són una espècie de mol·lusc i un dels animals més singulars que habiten la badia dels Alfacs. La seva població se xifrava en 90.000 exemplars l'any 2019 però s'ha reduït fins als 40.000 i 45.000, segons estimacions de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA), ja que s'ha vist afectada per un paràsit protozou els últims quatre anys. "Ens preocupa si no es tanca el Trabucador, perquè si continua obert a l'estiu, quan les temperatures pugen, tindrem un problema, ja que la salinitat afavorirà el desenvolupament del paràsit", va afirmar Patrícia Prado, investigadora de l'IRTA.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Dilluns, 3 de febrer del 2020.

La solució del delta de l'Ebre, 90 quilòmetres riu amunt

Segons els científics, la regressió només s'aturarà alliberant sediments dels pantans

ORIOL GRACIÀ - Tortosa - 01/02/2020

Estat en què va quedar un dels camps del delta de l'Ebre fa una setmana arran del pas del temporal 'Gloria' / TJERK VAN DER MEULEN

No hi ha mal que per bé no vingui. El temporal Gloria, que fa gairebé dues setmanes va inundar 3.000 hectàrees d'arrossars amb aigua del mar i va malmetre el litoral del delta de l'Ebre, ha accelerat el debat sobre el futur d'una de les zones ambientals més fràgils de Catalunya. Els últims dies s'han posat damunt la taula uns quants estudis amb propostes d'actuació per atenuar els efectes de la subsidència (l'enfonsament del terreny) i la regressió del Delta (a les zones més sensibles retrocedeix quinze metres a l'any). Aquesta setmana ha transcendit, per exemple, que la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre disposa per

primera vegada d'un informe tècnic que aborda la mobilització dels sediments retinguts als embassaments de Mequinensa, Riba-roja i Flix per fer-los arribar al delta de l'Ebre com a solució per lluitar contra la desaparició de l'espai. Segons l'estudi, l'operació requeriria buidar els pantans, evacuar-ne els sediments i tornar-los a omplir.

Ara bé, el debat sobre la gestió de les sorres i els llims és una línia de treball que fa temps que explora la comunitat científica. "Obrir comportes o buidar embassaments és un procés tècnicament complex i amb costos econòmics elevats. En canvi, seria més factible el dragatge de les sorres i transportar-les amb canonades fins a les zones inferiors dels pantans. Des d'allí caldria regular els cabals i aprofitar els períodes de riudes per fer-los arribar a la desembocadura -explica Carles Ibáñez, investigador de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries de Sant Carles de la Ràpita-. Però per acabar de concretar quina és la millor fórmula, cal fer proves pilot a gran escala. Crec que en dos o tres anys serien factibles", explica.

"Ara bé, la implementació definitiva de les accions podria arribar a mitjà termini, potser d'aquí a deu o quinze anys. I ho poso en condicional perquè sé que hi haurà traves i reticències. Cal voluntat política, partides pressupostàries adequades i un canvi radical dels marcs mentals en la gestió de les centrals hidroelèctriques, dels embassaments i dels cabals -avisa l'investigador-. Si es fes un càlcul de costos econòmics, ens adonariem que continuar amb la inacció com fins ara és contraproduent", conclou.

La presa de Mequinensa i la cua de l'embassament de Riba-roja en una foto d'arxiu / ACN

I mentre el debat sobre els sediments pren força, una part dels propietaris amb terres situades a la línia de la costa -amenaçades pels temporals i la creixuda del nivell del mar- demanen mesures urgents. "Tinc clar que sense sediments el Delta no té futur, però mentre no hi arribin la solució implica construir dics, com ja s'ha fet al delta del Po a Itàlia i als Països Baixos", reivindica Guillermo Borés, propietari d'una part de l'illa de Buda.

Una opinió que no preveu la comunitat científica. "No són models aplicables al delta de l'Ebre perquè partim de contextos molt diferents. Algunes zones dels Països Baixos estan entre sis i nou metres per sota del nivell del mar. Per això, allà s'hi van construir dics alts. En contrapartida, han eliminat ecosistemes naturals i han desaparegut les platges. Aquest és el model que volem per al Delta?", es pregunta Rafael Sánchez, expert en ecologia de sistemes aquàtics.

Els referents europeus

Segons Sánchez, cal fixar-se en la gestió de sediments a les illes Frisonas, que separen el mar del Nord del mar de Wadden, entre la costa al nord dels Països Baixos i el sud-oest de Dinamarca: "En aquesta regió fa anys que transvasen sorra d'un punt a l'altre de manera planificada i artificial, segons les necessitats que genera l'erosió del mar. Són processos que ajuden a preservar els ecosistemes i econòmicament són assumibles". De fet, és una de les propostes que recull l'informe de la Taula del Consens del Delta, que es va presentar públicament dimecres en un acte a Sant Jaume d'Enveja.

Informació publicada al diari Ara. Dimecres, 1 de gener del 2020.

La CHE estudia, per primer cop, fórmules per mobilitzar els sediments dels embassaments cap al delta de l'Ebre

Entitats socials i experts recorden que només garantint aquestes aportacions es pot frenar la regressió i la subsidència

ACN - Amposta - 31 gener 2020

Mar trencant un dic de sorra i entrant als arrossars a la zona de la platja de la bassa de l'Arena, al delta de l'Ebre ACN

La Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE) disposa, des de fa més d'un any, d'un estudi específic per mobilitzar els sediments que retenen els embassaments del tram final de l'Ebre així com per fer-los arribar fins al delta de l'Ebre per lluitar contra la subsidència i la regressió.

El document, desconegut fins aquest moment i al qual ha tingut accés l'ACN, analitza i compara les diferents fórmules tècnicament viables per restaurar el trànsit sedimentari al sistema Mequinensa-Riba-roja-Flix.

La Campanya pels Sediments i científics subratllen la importància de que, per primer cop, l'organisme de conca estudiï a un aspecte clau per preservar el Delta

a llarg termini, més enllà d'actuacions urgents al litoral contra la regressió.

Que els sediments retinguts durant dècades pels embassaments del tram final del riu puguin arribar al delta de l'Ebre és tècnicament viable, tot i presentar diverses dificultats tècniques i suposar, a priori, un cost econòmic elevat.

Aquesta és, a grans trets, la conclusió a la qual arriba l'estudi batejat literalment com "Avaluació preliminar sobre les possibilitats de restauració del trànsit sedimentari als embassaments de Mequinensa-Riba-roja-Flix", amb data del passat 31 de desembre de 2018.

Encarregat per l'Oficina de Planificació Hidrològica de la CHE, els treballs van ser dirigits pel cap de l'Àrea de Plans i Estudis d'aquest mateix departament, Miguel Ángel García Vera, i van ser adjudicats a la Fundació Agustín de Betancourt, que va delegar-ne l'execució al Grup d'Investigació en Hidroinformàtica i Gestió de l'Aigua de la Universitat Politècnica de Madrid, amb el catedràtic Luis Garrote al capdavant com a consultor. La CHE va invertir en aquest projecte 21.771 euros.

Partint de les experiències de rentat en embassaments de diferents punts del món, l'equip de Garrote conclou que aquesta opció seria "tècnicament viable" als embassaments de Riba-roja i Flix, "sempre i quan els desguassos de fons estiguessin operatius".

L'operació requeriria buidar completament l'embassament, evacuar els sediments i tornar a emplenar. L'estudi apunta que, per que per les seves característiques, tots dos pantans haurien de ser gestionats de forma conjunta, tot i que en el cas de Riba-roja es veuria dificultada per la dispersió dels sediments en el vas –distribuïts al llarg de 30 quilòmetres- i una colmatació inferior al 5%.

A Flix, d'altra banda, el problema es troba en la "possible contaminació del sediment", un aspecte que considera que encara no s'ha resolt totalment.

En el cas de Mequinensa, un embassament que multiplica les dimensions dels anteriors, els responsables de l'estudi descarten el procediment de rentat perquè no presenta les condicions favorables: el vas, recorden, és molt llarg, i els sediments haurien de recórrer entre 35 i 40 quilòmetres per arribar al desguàs del fons, amb una capacitat baixa d'evacuació -160 metres cúbics per segon-.

En aquest cas es planteja la possibilitat de dragar i extreure els sediments de forma mecànica, fet que suposaria un costos econòmics "molt elevats". Segons Garrote, a més, l'actual explotació hidroelèctrica no requereix en aquest moment l'execució d'una operació de rentat dels sediments acumulats a Mequinensa, i tampoc a Riba-roja, per garantir la seva continuïtat futura sense problemes.

Obrir els desguassos de fons de les preses

L'estudi recomana continuar monitoritzant, valorant i estudiant amb profunditat la possibilitat de plantejar la mobilització de sediments com lluitar contra la regressió i la subsidència del Delta, així com també la possibilitat de distribuir-los a través dels canals de regadiu.

Per fer-ho, planteja una programació progressiva amb diverses etapes. En aquest sentit, i al marge dels condicionats tècnics recorda que s'han de preveure les dimensions a ambiental, econòmica i social, en la línia d'incorporar tots els agents implicats en un possible pla d'actuació per gestionar els sediments.

Recorda també la importància de mantenir els desguassos de fons de les preses i gestionar-los de forma eficient per mobilitzar sediments.

Tot i haver estat presentat oficialment a la CHE fa tretze mesos, el document era, fins fa ben poc, desconegut a Catalunya. De fet, la possibilitat que es realitzés un estudi sobre aquestes mesures la van traslladar membres de la Campanya pels Sediments a responsables de l'organisme de conca temps enrere.

“Però ningú ens l’ha enviat. És una mica preocupant”, lamenta Josep Juan, membre d’aquesta entitat, que lluita per aconseguir que els materials que arrossegava l’Ebre i van contribuir a formar el Delta puguin continuar mantenint-lo en el futur.

Arran de la investigació preparatòria per al seu llibre ‘Terra presa. Per una nova política dels sediments’, que ha de veure la llum en els pròxims mesos, Juan es va desplaçar a Saragossa per entrevistar responsables de la CHE i allí va tenir coneixement de l’estudi.

Més enllà de les precaucions i l’escepticisme que desprenen algunes de les conclusions a l’hora d’executar aspectes concrets d’un pla de mobilització de sediments, Juan remarca la importància que l’organisme de conca hagi encarregat i disposi, “per primer cop”, del document.

“Explica les possibles dificultats que trobarem i allò que s’ha de tenir en compte per gestionar els sediments però les tècniques existents al món i quina tècnica seria més factible. Per als tècnics de la CHE, veure que un informe diu que si fan servir una tècnica o una altra això es pot gestionar, potser no els interessa que ens arribi aquest coneixement”, apunta. Per què? “Manca de voluntat política. A Catalunya i Espanya s’ha de demostrar que el tema se’l prenen seriosament i han de posar gent qualificada a treballar de forma regular en el tema”, subratlla.

Regressió “imparable” si no arriben sediments

El temporal de la setmana passada ha tornat a reobrir, un cop més, l’etern debat sobre les solucions per preservar el Delta amb propostes de plans urgents d’actuació per mantenir la línia costanera o, fins i tot, algunes propostes d’obra dura per intentar aturar l’embat del mar -una opció que la comunitat científica i les administracions no veu amb bons ulls-. A la llarga, doncs, el debat de fons torna a girar al voltant de la necessitat imperiosa d’aportacions sòlides fluvials.

“Si no arriben sediments de l’Ebre, la regressió del Delta és imparable. Això és així: són sumes i restes”, subratlla l’investigador de l’Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA) de Sant Carles de la Ràpita, Carles Ibàñez, qui recorda que el mar s’emporta anualment una quantitat molt important de materials que el cabal de l’Ebre actualment no pot reposar en cap dels casos.

“Si no aportem més sediments s’acaben perdent i és impossible portar-ne amb la sorra de regeneració de platges, perquè això seria segurament més que la sorra de tot Catalunya, centenars de milers de tones”, argumenta Ibàñez.

Aquesta, reconeix, però, és una guerra a llarg termini, dins d’una escala temporal diferent respecte les mesures de gestió del litoral que es poden aplicar per mitigar els efectes dels temporals, com el de fa una setmana, i que no només ha de respondre als problemes de subsidència -el sòl deltaic s’enfonsa entre 1 i 5 mil·límetres anuals- i la regressió -la línia de costa retrocedeix fins a 15 metres anuals en els punts més sensibles- sinó també a l’impacte del canvi climàtic i la pujada del nivell del mar que els pot agreujar definitivament.

Informació publicada al diari El Punt Avui. Divendres, 31 de gener del 2020.

Objectiu: salvar el Delta de l’Ebre

Al territori hi ha consens que cal actuar amb urgència si es vol frenar la regressió que pateix la desembocadura, però continua obert el debat sobre quines obres o mesures poden ser les més adients i efectives

Maribel Millán López - 26 de gener de 2020

Dos veïns observen l’afectació del temporal a la platja del Trabucador, al terme de Sant Carles de la Ràpita, aquesta setmana. FOTO: joan revillas

El temporal Glòria ha mostrat de forma colpidora la fragilitat del delta de l’Ebre i la necessitat d’actuar-hi de forma urgent per garantir la seva supervivència. Unes evidències que ja fa temps que es denuncien des del territori i que els efectes devastadors de la borrasca d’aquesta setmana han posat finalment a l’agenda política i mediàtica no

només de Catalunya, sinó també de l’Estat.

El Delta pateix una important regressió de la línia de costa en alguns punts, deguda a la disminució de l’aportament de sediments del riu, que queden retinguts als embassaments de la conca, sumada a la progressiva pujada del nivell del mar arran del canvi climàtic i als processos de subsidència (o enfonsament del terreny, d’uns 3 mil·límetres cada any). Tot plegat compromet el futur d’aquest espai de gran valor ambiental i en què hi viuen més de 15.000 persones (que hi volen continuar vivint).

La desembocadura de l'Ebre és un entorn canviant, que ha estat modelat al llarg dels segles per les riudes i els sediments, però també pels temporals i el mar. No és nou que un temporal deixi temporalment sota l'aigua la barra del Trabucador, però el que no havia passat mai és que la força de les onades portés l'aigua marina fins a tres quilòmetres terra endins, com ha succeït ara al terme municipal de Deltebre.

Així, finalment hi ha consens que cal actuar. El mateix president de la Generalitat, Quim Torra, va assegurar a Deltebre que el Delta no podia esperar i que requeria d'un pla d'actuació urgent, mentre que el president Pedro Sánchez es mostrava 'consternat' pels efectes del Glòria a l'Ebre i recordava que l'executiu central ha decretat l'emergència climàtica i preveu aprovar mesures urgents dimarts.

Però què es pot fer i què s'ha de fer al delta de l'Ebre? Aquí el debat està obert. A grans trets, i ha els defensors de les mesures dures (com la instal·lació de dics o elements que puguin frenar l'avenç del mar), i els defensors de les actuacions de línia tova, amb aportacions de sorres i establiment de barreres naturals amb dunes.

En el marc de la comunitat científica i els grups ecologistes hi ha consens en què un dels principals mals del Delta rau en la falta de sediments que hi arriben de la conca. I és que, si a principis del segle passat baixaven pel riu Ebre 20 milions de tones de sediments cada any, després de la construcció dels embassaments de Mequinensa i Riba-roja aquesta xifra es va reduir de forma dràstica, fins a les 90.000 tones actuals, segons dades de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA).

Per minimitzar els efectes dels temporals a la costa, «la platja ha de ser resilient, amb prou amplada i en bones condicions ecològiques», i perquè així sigui «s'han de dissenyar actuacions per restaurar les platges més debilitades», com seria el cas de la Marquesa a (Deltebre) i de l'Illa de Buda (Sant Jaume d'Enveja), ja sigui «aportant-hi sorra, recuperant aiguamolls i dunes, o fent una combinació de totes dues actuacions», comenta Nuno Caiola, investigador del programa d'Aigües Marines i Continentals de l'IRTA.

Aquestes són mesures conjunturals, mentre que a nivell estructural hi hauria d'haver un canvi en la gestió dels embassaments. Es proposa mobilitzar els materials retinguts als pantans, perquè arribin al tram baix. «Com menys sediments hi ha, més erosió; com més sediments acumulats hi hagi a la desembocadura, en canvi, aquests es redistribuiran quan hi hagi hidrodinamismes forts com el d'aquests dies i es minimitzarà l'erosió», apunta Caiola.

La mobilització dels sediments del riu Ebre és una de les solucions que van proposar els investigadors de l'IRTA de Sant Carles de la Ràpita dins del projecte Life Ebro Admiclim, i que es recullen en el document Accions per al clima al delta de l'Ebre. El projecte va concloure que caldrien almenys 1,2 milions de tones anuals de sediments perquè el Delta deixi de retrocedir.

Ignasi Ripoll, biòleg i exresponsable de la Reserva de Riet Vell de SEO/BirdLife al delta de l'Ebre, defensa també que cal passar a l'acció i exigir un pla de gestió o una llei de sediments al govern de l'Estat, «que obligui els gestors dels embassaments a tornar de manera estudiada, eficaç i sense causar danys ambientals, al riu i al Delta, el que són del riu i de Delta: els seus sediments».

Des de la Plataforma en Defensa de l'Ebre fa anys que es denuncia la fragilitat del Delta i l'oblit de les administracions respecte a aquest espai, i es reclamen més sediments i especialment també uns majors cabals mínims ecològics per al tram final de l'Ebre, fet que centra la seva lluita contra el pla hidrològic de la conca. «Ara és un moment de fer propostes i debats per poder trobar solucions definitives. I, per experiència, sabem de la importància de que els diferents actors socials, a més a més dels experts reconeguts en els diferents aspectes a estudiar, puguin participar en la presa de decisions, ja que està en joc el futur de tota una societat», apunten.

Una altra corrent d'opinió, tradicionalment formada per agents socioeconòmics de la zona, considera que aquestes mesures toves no són suficients per garantir la supervivència del Delta i reclamen actuacions més contundents per mantenir, en la mesura que es pugui, la seva morfologia actual.

En aquesta línia hi ha, per exemple, el propietari de la meitat de l'Illa de Buda (on hi cultiva arròs), Guillermo Borés. «Els sediments ja no són suficients per aturar l'avenç del mar, com estem comprovant des de fa temps a Buda. Calen actuacions urgents i contundents com ara dics», afirma.

Els gestors de les Salines de la Trinitat també consideren que, junt amb l'aportació de més sediments, caldria fixar-se en les solucions que s'han adoptat en d'altres entorns, com els deltes del Po (Itàlia), la Camarga francesa o Holanda.

Els propietaris del restaurant els Vascos, que es troba en un punt crític i que actualment està protegit per una barrera de pedres per no ser engolit pel mar, també consideren que «l'enginyeria i la tècnica són avui en dia capaces de trobar solucions per mantenir el territori sense afectar el medi ambient». I és que denuncien que estan perdent les seves propietats, que inclouen també arrossars propers que queden inundats pel mar en tots els temporals de llevant.

Camins de guarda

En temps del transvasament de l'Ebre, que no es va acabar materialitzant, es va redactar un pla integral de protecció del delta de l'Ebre i es va crear una Comissió per a la Sostenibilitat que tampoc van acabar de materialitzar tots els projectes previstos per a la millora ambiental de la desembocadura de l'Ebre, un entorn natural d'alt valor ecològic on hi podem trobar més de cent mil exemplars d'aus de 300 espècies.

Algunes de les obres planificades i que està previst que es duguin a terme són els camins de guarda al llarg de l'interior de la costa de les badies dels Alfacs i el Fangar, uns passeigs i carrils bici que han de servir de barrera per a l'avenç del mar. De moment, només hi ha executat un petit tram a la zona propera a Poble Nou del Delta.

Costes també va executar recentment una reposició de sorra a Buda (amb aportacions d'altres zones on s'acumulava), que ara s'ha malmès.

La Taula de Consens pel Delta presenta les seves propostes

Alcaldes, arrossaires i regants han constituït la Taula del Consens pel Delta, en la que treballen per fer propostes concretes a les administracions competents per a salvar la seva terra. La Taula presentarà aquestes propostes la setmana vinent, en un acte que estava previst abans del temporal Glòria i que ara comptarà amb la presència dels màxims responsables de la Generalitat. El president de la Comunitat de Regants de l'Esquerra, Javier Casanova, afirma que cal treballar «de forma decidida i sense perdre ni un minut més».

La Plataforma en Defensa de l'Ebre demana de trobar 'solucions definitives' comptant amb els actors socials

La Campanya pels Sediments exigeix un pla de gestió dels sediments de Riba-roja als pressupostos del 2020

ACN - 23.01.2020

La Plataforma en Defensa de l'Ebre (PDE) ha fet un balanç de les conseqüències del temporal Gloria al Delta de l'Ebre i ha demanat que es deixi participar als diferents actors socials en les propostes i debats que han de servir per poder trobar 'solucions definitives'. L'entitat demana als representants polítics que siguin 'curosos en les seves decisions' que han de tenir en compte que el riu necessita aigua i sediments. 'No ens voldríem trobar, passat un temps, una altra vegada en una situació d'abandonament', adverteixen. Per la seva banda, la Campanya pels Sediments (CS) reclama que la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre redacti i posi en marxa un pla de sediments a ser transferits des de l'embassament de Riba-Roja cap al Delta de l'Ebre. Exigeixen que els pressupostos del 2020 contemplin aquest pla i que hi hagi una 'partida permanent'.

La plataforma lamenta els danys i afectacions que pateixen els sectors socials i econòmics de les Terres de l'Ebre i no descarta que un episodi com el Gloria, que vinculen al canvi climàtic, pugui tornar a passar. Apunten que davant l'ecosistema 'singular, vulnerable i fràgil' del Delta de l'Ebre fa anys que adverteixen de 'la indiferència, quan no oblit' de les administracions pel que fa a la seva protecció. Denuncien 'especialment' la política i la gestió de la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre i del Ministeri de Medi Ambient del govern espanyol que han 'ignorat històricament la problemàtica del tram final de l'Ebre'. La PDE exposa que 'la debilitat del Delta de l'Ebre és causada per la sobreexplotació del riu' que aguanta 'molta pressió'.

Una partida permanent pels sediments

Els ajuntaments i les associacions de regants estan plantejant un pla d'acció al litoral deltaic, segons ha apuntat la Campanya pels Sediments. L'entitat reclama al ministeri espanyol per a la Transició Ecològica 'una partida permanent perquè hi hagi una institucionalitat que gestioni els sediments de forma regular'. L'entitat considera 'una mesura d'urgència necessària' aportar sorres provinents de llocs del Delta com la platja del Serrallo o la Badia del Fangar cap a zones del Delta afectades per regressió però demana estudiar-ne l'impacte ambiental.

Demanen de recuperar el consens que l'entitat impulsa des del 2015 i que va facilitar que el 2016 els ajuntaments, el 2017 el Parlament de Catalunya i el 2018 el congrés espanyol impulsessin diverses iniciatives, per reclamar per als pressupostos del 2020 una partida per redactar un Pla de gestió dels sediments de l'embassament de Riba-Roja, ja que 'tots els experts coincideixen que és el millor lloc per on començar a gestionar els sediments dels embassaments'.

Informació publicada al digital VilaWeb. Dijous, 23 de gener del 2020.

El temporal es menja el delta de l'Ebre

El mar entra tres quilòmetres terra endins i inunda 3.000 hectàrees d'arrossars

ORIOL GRACIÀ – Tortosa - 21/01/2020

El mar s'ha engolit 3.000 hectàrees d'arrossars. A la imatge, un dels camps afectats al Montsià. / TJERK VAN DER MEULEN

Aquest dimarts els treballadors de l'illa de Buda —el tros de terra que delimiten els dos braços de l'Ebre quan arriben al mar— han deixat el cotxe a casa. L'illa més gran de Catalunya ha quedat gairebé tota submergida sota l'aigua i només s'hi pot circular amb barca motoritzada. "Els camins estan intransitables, està

tot inundat i en algunes zones l'aigua ens arriba a la cintura", explica Guillermo Borés, propietari de la meitat d'aquesta illa d'una mica més de mil hectàrees i un dels espais més sensibles del delta de l'Ebre. "Els temporals de llevant no són cap excepció, però els últims anys n'ha augmentat la freqüència i la intensitat", afegeix. El resultat és desolador. Però les afectacions del Gloria sobre el litoral del delta de l'Ebre s'han fet sentir força més enllà: a la urbanització de Riumar, a l'istme del Trabucador, però sobretot als arrossars de la riba esquerra de l'Ebre.

A la platja de la Marquesa d'Amposta, en cada cicle agrícola l'aigua es menja una part dels arrossars que hi ha a línia de costa i la terra retrocedeix una mitjana de tres metres l'any. En aquest punt, un dels més exposats a la força del mar, s'hi superposen els tres grans problemes que amenacen el futur de delta de l'Ebre: la regressió per falta de sediments i el baix cabal del riu, l'enfonsament (d'entre 1 i 3 mm cada deu anys) de la plana deltaica per la compactació del terreny i el creixement del nivell del mar. "El delta de l'Ebre és, segurament, un dels territoris més estudiats de Catalunya, però els informes —que acostumen a ser molt cars— no es concreten en accions. Els problemes fa anys que se sap quins són, però a la pràctica no s'han implementat les solucions, sigui per falta de voluntat política, per problemes de finançament o per falta d'una veu unitària del territori", explica Marcela Otamendi, propietària dels arrossars més a prop de la platja.

"Encara hem de fer valoracions més concretes, perquè no es pot arribar als llocs més afectats. Però a ull nu calculem que s'han inundat unes 3.000 hectàrees d'arrossars. Ara bé, aquesta és només una estimació inicial, perquè podrien ser més", explica Xavier

Curto, portaveu de la Taula del Consens, un fòrum que agrupa els ajuntaments de set municipis del delta de l'Ebre i les dues comunitats de regants. "A la platja de la Bassa de l'Arena no hi queda sorra, a Riumar s'ha inundat la urbanització i en alguns trams de l'hemidelta nord l'aigua ha entrat tres quilòmetres terra endins, amb els perjudicis que pot generar la salinització dels camps d'arròs. Per tot plegat, ens plantegem de

demanar la declaració de zona catastròfica. El delta ja no pot viure de bones paraules i bones intencions, cal que els administracions emprenguin accions contundents i efectives", ha exigít Lluís Soler, l'alcalde de Deltebre.

Una tempesta perfecta

"Estem davant d'una tempesta perfecta. El mar ha penetrat terra endins, la pluja és intensa i persistent des de fa hores i els sistemes de drenatge i bombeig han quedat paralitzats", explica Xavier Curto. "Sovint ens fixem en la cronologia que marquen els efectes del canvi climàtic sobre el delta de l'Ebre, amb una inundació progressiva del Delta, des d'ara i fins a l'any 2100. Però el canvis que les previsions auguren a deu anys vista es poden precipitar en una sola nit, com ha passat en el temporal que estem vivint aquests dies", assegura Curto. Per intentar fer front a aquesta situació d'emergència –que per als que viuen al Delta no és nova– s'ha creat la Taula de Consens pel Delta, un fòrum científic i institucional liderat per les Comunitats de Regants que té per objectiu lluitar contra la regressió i convertir-se en l'interlocutor del territori davant les administracions públiques catalanes i espanyoles i en l'espai de debat per confrontar solucions i lluitar contra les amenaces que pateix el delta de l'Ebre. L'informe que prepara la Taula es presentarà públicament la setmana vinent i ja ha despertat molta expectació al territori. Un territori conscient que el Delta tal com el coneixem està en perill i que, si no s'hi actua, a finals d'aquest segle el 50% la seva superfície haurà quedat sota l'aigua.

El temporal també ha afectat zones urbanes. Les poblacions costaneres d'Alcanar, l'Ampolla i l'Ametlla de Mar. A Tortosa un despreniment interior a l'immoble situat al número 29 del carrer Montcada, al nucli antic, ha fet desallotjar preventivament les dues famílies que viuen als pisos inferiors. Els serveis socials de l'Ajuntament les han real·lotjat i, mentrestant, s'ha restringit la circulació al carrer fins a valorar amb detall l'afectació de l'edifici, tot i que inicialment els serveis tècnics municipals descarten que es pugui ensorrar l'edifici.

Tres persones més han estat desallotjades a Deltebre (Baix Ebre): dues han estat evacuades després de la caiguda d'un arbre i una tercera que ha quedat atrapada a la planta baixa del seu habitatge, inundada per les pluges. Segons ha explicat l'alcalde de Deltebre, Lluís Soler, a l'ACN, tots tres ja han estat reubicats i se'ls està fent un seguiment.

Informació publicada al diari Ara. Dimarts, 21 de gener del 2020.

La llevantada inunda una tercera part dels arrossars del delta de l'Ebre i tota l'illa de Buda

De moment, l'aigua salada ha arribat tres quilòmetres terra endins

Arnau Lleó Fernández - 21.01.2020

Una tercera part dels arrossars de l'hemidelta nord de l'Ebre –més de tres mil hectàrees– es troben negades sota la mar, com també quasi tota l'illa de Buda. La 'llevantada perfecta', com l'ha qualificada el vice-president de la Comunitat de Regants de l'Esquerra i portaveu de la Taula de Consens pel Delta, Xavi Curto, torna a posar en evidència la fragilitat de l'espai natural i la necessitat de mesures urgents. La inundació dels arrossars amb aigua salada, recorden els pagesos, condicionarà també seriosament la pròxima collita. Els batlles de l'àrea parlen de situació 'dramàtica' i estudien

de demanar la declaració de zona catastròfica.

Encara no es pot arribar als punts del delta més afectats. Quan sigui possible, el nombre d'hectàrees afectades podria créixer considerablement. De moment, l'aigua salada ha arribat tres quilòmetres terra endins. 'El mar penetra costa endins, la pluja va acumulant aigua i els únics sistemes de drenatge que tenim, les bombes, estan paralitzades per la situació', diu Curto.

La Taula pel Delta –que aplega les comunitats de regants i els ajuntaments de la zona– s'ha reunit d'urgència per donar suport als municipis que més han rebut l'embat de la llevantada, els de la costa de l'hemidelta nord i la desembocadura: l'Ampolla, Deltebre i Sant Jaume d'Enveja, principalment. Curto ha reclamat a les administracions que 'demostrin' amb fets la voluntat de treballar pel territori i aprovin mesures urgents per a lluitar contra la regressió i la subsidència.

'El que veiem que pot passar en desenes d'anys ha passat en una nit', diu, en referència als models que preveuen l'evolució de la costa tenint en compte els efectes del canvi climàtic a la fi d'aquest segle. Més enllà del problema de la salinització, que obligarà a bombar l'aigua fora dels arrossars i rentar la terra, preocupa la 'desaparició física de la terra'. La Taula de Consens té previst de presentar la setmana que ve el primer conjunt de mesures, tant les de termini llarg, mitjà i curt, com les urgents.

La zona de la platja de l'Arenal, a l'Ampolla, i el tram costaner comprès entre la Marquesa i Riumar, a Deltebre, són de les que més han rebut l'embat de les onades, especialment des de dilluns. El batlle de Sant Jaume d'Enveja, Joan Castor Gonell, ha explicat que

quasi tota l'illa de Buda és negada per l'aigua de la mar. Aquesta aigua va vessant pel riu, travessa el braç de Migjorn i inunda els arrossars de l'altre costat amb alçades que dilluns arribaven a cinquanta centímetres a la carretera que comunica amb la platja –moment en què l'Ajuntament de Sant Jaume d'Enveja va tallar-hi l'accés.

Preocupació per Buda

‘La nostra preocupació és que quan la mar baixi la petita separació, la barrera estreta entre la llacuna i la mar no existirà. Ja la vam deixar molt debilitada, amb una obertura molt difícil de tapar. Buda quedarà comunicada amb la mar i no sabem durant quant de temps; ens preocupa molt.’ Gonell diu això com un argument irrefutable per a sostenir cal ‘atacar’ urgentment el problema de la regressió amb mesures d'emergència.

El batlle de Deltebre, Lluís Soler, ha dit que la situació era dramàtica, a diferència dels anteriors temporals. ‘No té precedents. Vivim una situació d'emergència total. El delta ja no està per a bones intencions. Està per a accions contundents i efectives que marquin una línia a l'agenda institucional catalana i espanyola d'emergència absoluta. Els ajuntaments del delta i els més afectats o la Taula de Consens hem de posar això sobre la taula de l'agenda institucional’, ha dit. Soler vol reclamar la declaració de zona catastròfica pels danys als arrossaires i aqüicultors, a les infraestructures municipals i activitats privades afectades. Una mesura que estudiaran conjuntament amb els ajuntaments de Sant Jaume d'Enveja i l'Ampolla.

La llista de danys al municipi és gruixuda i no para d'ampliar-se. ‘A la bassa de l'Arena ja no hi ha platja, la carretera està desbordada per la mar. Les passarel·les de Riumar han quedat sobre l'aigua; muscleres que han caigut i són submergides; arrossars envaïts per aigua salada, que tants perjudicis pot causar per a la pròxima collita’, diu el batlle de Deltebre. I hi afegeix encara tots els danys en camins, vials d'accés a les platges i estacions de bombament, edificacions rurals i inundacions d'habitatges. El tram final del riu es desborda amb el temporal i les bombes que podrien ajudar a drenar l'aigua són inutilitzades pel nivell de la mar. Soler també denuncia que abans de migdia prop d'un 70% de la població s'havia quedat sense subministrament elèctric.

Informació publicada al digital Vilaweb. Dimarts, 21 de gener del 2020.

Menges com una vora de riu

El delta de l'Ebre resulta completament canviant

14/01/2020 Ferran Sáez Mateu. Escriptor i professor a la Universitat Ramon Llull

L'illa de Buda, al delta de l'Ebre / TJERK VAN DER MEULEN

Vaig néixer a la Granja d'Escarp, on el riu Cinca conflueix amb el Segre i, només set quilòmetres més cap a l'oest, amb l'Ebre. El lignit que s'extreia de les mines del meu poble i de les de Mequinensa –moltes estan connectades subterràniament– baixava Ebre avall amb llaüts de vela llatina. De tornada, si el vent no acompanyava, la remuntada fluvial es feia gràcies als camins de sirga. Qui millor va recrear aquest món, òbviament, va ser el meu bon amic Jesús Moncada: vam ser veïns de riu, i a Barcelona, a l'antiga Vila de Gràcia, també de carrer (vívem a vint o trenta metres de distància). Moltes expressions literàries de Moncada que a Barcelona es consideren exòtiques són ben comunes al baix Segrià: "Menja com una vora de riu". Això es diu d'algú que és un golafre. Perquè resulta que els rius

erosionen determinats trams i n'arrossequen els sediments a altres llocs. Per descomptat, si hi ha una acció humana contundent, com ara un procés de desforestació important, el volum d'aquests llims pot arribar a transformar el darrer tram del riu i crear illes.

Vaig evocar tot això en llegir fa uns dies en aquestes mateixes planes un interessant article sobre l'illa de Buda: "«Vivim una situació d'emergència ambiental de primer ordre. Aquí, a la desembocadura, la terra retrocedeix una mitjana de 15 metres l'any ». Les paraules de Guillermo Borés són de desesperació, però el pitjor del cas és que es queden curtes". Una emergència ambiental! Anem a comprovar-ho, i ho farem sense tanta desesperació. Els recomano que consultin el bellíssim llibre *Imago Cataloniae*, que va editar la Generalitat l'any 2005. No cal ser un gran cartògraf per constatar que, a diferència d'altres accidents geogràfics que no varien al llarg dels segles als mapes, com ara el característic perfil del cap de Creus, el delta de l'Ebre resulta completament canviant. Tant l'extensió com la forma es van transformant amb el pas del temps. L'illa de Buda és una extensió de terra històricament recentíssima: es va formar a partir del segle XVIII, i el seu perfil i superfície han anat variant amb els anys. Tot això és degut a un seguit de circumstàncies naturals (la gran riuada del 1787) o humanes (la construcció d'un canal considerable –d'una cava, com en diuen allí– l'any 1666). En tot cas, l'origen bàsic dels sediments entre mitjans del XVIII i mitjans del XIX té a veure sobretot amb l'activitat de les persones al llarg de tot el riu. La desforestació del curs superior de l'Ebre, relacionada en part amb la indústria naval –l'imperi espanyol requeria molts vaixells, i resulta que eren de fusta– explica, per exemple, una part dels milions de tones de llims que van acabar a la Mediterrània. A partir de la dècada del 1960, la cosa torna a canviar: la política hidràulica de l'època, i molt especialment els pantans de Mequinensa i de Riba-roja, fan que tota aquella terregada arrossegada per l'aigua s'aturi de cop i volta.

L'illa de Buda és tan natural o tan antinatural com qualsevol altra conseqüència de l'activitat humana

Tot plegat convida a fer unes quantes reflexions. La primera i més important està relacionada amb l'adjectiu natural, que fem anar a tort i a dret com aquell qui diu Llúcia. En la mesura que alberga vida i un paisatge únic, l'illa de Buda mereix protecció. Ara: convé recordar que la seva existència, a banda de recentíssima, és tan natural o tan antinatural com qualsevol altra conseqüència de l'activitat humana. En segon lloc, l'extensió i la forma d'aquesta canviant aglomeració de sediments ha bellugat des que es va començar a formar, no només ara. Juxtaposar el fet amb una suposada "emergència ambiental" recent contradiu grotescament, entre altres coses, les 285 planes del llibre de mapes que he citat abans, tret que vulguem relacionar la riuada del 1787 amb els vehicles dièsel.

He començat l'article amb una expressió típica del baix Segre, i l'acabaré amb una altra de molt pagesa: "És més dolent que el fred tardà". Al·ludeix a les gebrades primaverals que malmeten les flors dels arbres fruiters. Que un assolellat dia de maig desemboqui en una temperatura nocturna de quatre o cinc graus sota zero no és gaire habitual, però per desgràcia el fred tardà es manifesta així de tant en tant, i des de fa segles. O mil·lennis. Sospito que la dita és molt anterior a l'emergència climàtica. Crec que hi ha una inèrcia molt poderosa que ens està portant a fer el ridícul. Escriure aquest tipus d'articles m'incomoda, però em semblaria més irresponsable seguir el corrent fluvial de la correcció política pel plaer de poder xipollegar després en el mar oliós dels I like.

Article d'opinió publicat al diari ARA. Dimarts 14 de gener del 2020.

Recull de premsa

Març del 2020

132. El temporal Glòria i el delta de l'Ebre.
